

Ekonomikas ministrijai
Brīvības iela 55, Rīga, LV - 1519
pasts@em.gov.lv
edijs.saicans@em.gov.lv

no:
Biedrības “Intelligent Environment”,
reģistrācijas numurs 40008301651,
juridiskā adrese Tērbatas iela 33, Rīga, LV-1011,
e-pasta adrese: andis@bpj.lv

Rīgā, 2021.gada 13.aprīlī

**Par priekšlikumiem Ministru kabineta noteikumu projektam
“Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 2.septembra noteikumos Nr.561
“Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, uzraudzību un
cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā””**

Biedrība “Intelligent Environment” 06.04.21 ir saņēmusi Ekonomikas ministrijas (turpmāk – EM) e-pasta vēstuli Nr. Nr.3.3-8.2021/2643N, ar kuru atkārtoti saskaņošanai tika nosūtīts EM precizētais Ministru kabineta noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 2.septembra noteikumos Nr.561 "Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, uzraudzību un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā"" (VSS-37).

Izvērtējot iepriekšminēto grozījumu projektu, turpmāk – Projekts, sniedzam šādu komentāru.

Biedrība “Intelligent Environment” uztur 14.12.20 un 30.12.20 vēstulēs izteiktos iebildumus par Projekta normām.

Ņemot vērā, ka Projekts ir būtiski tekstuāli precizēts, līdz ar to komentārus sniedzam par visu Projektu kopumā.

1.

Pamatoti uzskatam, ka Izziņas punktā Nr.24 iekļautais iebildums nav ņemts vērā.

Piekrītam, ka Ministru kabinetam atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma (turpmāk-ETL) 31.⁵ panta (Elektrostacijas darbības vienotā tehnoloģiskā cikla princips) trešā daļas deleģējumam ir jāizstrādā elektrostacijas darbības vienotā tehnoloģiskā cikla principa piemērošanas nosacījumus un kārtību. Taču tieši šī deleģējuma ietvaros atkārtoti vēršam EM uzmanību, ka Projekts ir jāpapildina ar objektīviem rādītājiem, kas noteiktu, ka vienotā tehnoloģiskā cikla princips ir ievērots:

- pirmkārt, ir jānosaka minimālais vienotā tehnoloģiskā cikla (VTC) nodrošināšanai nepieciešamais iekārtu kopums, kura esamība koģenerācijas stacijā ļauj noteikt, ka vienotā tehnoloģiskā cikla princips ir ievērots;

- otrkārt, tas minimālais vienotā tehnoloģiskā cikla nodrošināšanai nepieciešamais iekārtu kopums ir jānosaka katrai koģenerācijas tehnoloģijai atsevišķi, ņemot vērā katras tehnoloģijas īpatnības. Šeit par koģenerācijas tehnoloģiju ir saprotams izmantojamā kurināma veids (atjaunojamie energoresursi vai kūdra, vai arī dabasgāze).

Ņemot vērā, iepriekšminēto, pamatoti uzturam 14.12.20 un 30.12.20 vēstulēs izteiktos iebildumus un priekšlikumus par VTC principa piemērošanas nosacījumiem.

Vienlaikus paužam neizpratni par EM pozīciju šajā jautājumā, jo Projekts šādā redakcijā nesatur VTC principa “piemērošanas nosacījumus” ir nepilnīgs, neatbilst ETL 31.⁵ panta trešajai daļai, kā arī radīs problēmas šo normu piemērot praksē, jo tas būs interpretācijas jautājums par tehnisko risinājumu atbilstību starp komersantu un Biroju.

2.

Izziņas 25.punkts.

Lai arī Izziņas 24.punktā norādīts, ka Projekta 8.punkts (Noteikumu 25.¹ punkts) ir precizēts, tomēr vienlaikus uzskatām, ka joprojām Noteikumu 25.¹ punkta normas ir neskaidras.

Aicinām minēto normu precizēt:

- skaidri nosakot, ka Biroja secinājumi izriet no klātienes pārbaudēm atbilstoši Noteikumu 46.punktam, t.i., par sākotnējiem pirmsšķietamiem secinājumiem apstiprinājums ir jāgūst pārbaudes laikā. Ņemot vērā normā paredzētās sekas komersantam šādi precizējumi nodrošinātu precīzu fakta konstatējumu, kā arī nodrošinātu, ka Biroja lēmumi ir pilnībā pamatoti pirms valsts atbalsta izmaksas apturēšanas.
- Ir jāprecizē arī, ka pašpatēriņa apjoms ir “būtiski mazāks” nevis “mazāks”, jo pretējā gadījumā faktiski jebkuras atkāpes var tikt tulkotas kā pamatojums iespējamā pārkāpuma esamībai. Vēršam uzmanību, ka nav arī skaidrs kurš un kādā veidā noteikts, ka pašpatēriņa apjoms ir mazāks nekā attiecīgajai tehnoloģijai iespējams. Protī, kas būs tie rādītāji, dati, kas to apstiprinās, un kā tas tiks konstatēts.

Vienlaicīgi aicināmām Noteikumu 25.¹ punktā vārdus “attiecīgajai tehnoloģijai iespējams” aizvietot ar vārdiem “elektrostacijas shēmā norādītā tehnoloģiskā aprīkojuma patēriņš”, tādējādi daudz skaidrāk minētājā normām aprakstot gan Biroja pārbaudes robežas, gan arī koģenerācijas stacijas darbības tehniskos parametrus.

3.

Izziņas 26.punkts.

Uzskatām, ka minētais priekšlikum nav ņemts vērā.

4.

Izziņas 27.punkts.

Atkārtot vēršam uzmanību, ka daļa koģenerācijas staciju ir integrētas pilsētu siltumapgādes sistēmā (nodod koģenerācijā saražoto siltumenerģiju pašvaldības uzņēmumiem, kas sniedz centralizētās siltumapgādes pakalpojumus) un pat piedalās pilsētu siltumapgādes VTC. Aicinām precizēt VTC piemērošanas nosacījumus šiem gadījumiem, jo Projekts nesatur precīzas normas šādai situācijai, kas atstāj iespēju subjektīvi komersantiem nelabvēlīgā veidā interpretēt VTC principa piemērošanu.

Ņemot vērā, ka Projekts nesatur šādas normas, tad uzskatām, ka priekšlikums nav ņemts vērā, un līdz ar to uzturam šo priekšlikumu pilnā mērā.

5.

Izziņas 38.punkts.

Secinām, ka izteiktais priekšlikums ir ņemts vērā un attiecīgā norma ir kļuvusi skaidrāka.

6.

Izziņas 39.punkts.

Ņemot vērā, ka Projekta norma (Noteikumu 81.⁵ punkts) nav precizēta, līdz ar to izteikto iebildumu uzturam pilnā apmērā. Paskaidrojam, ka šādas normas mērķim ir tieši jābūt precīzi definēt tos gadījumus, kad Birojs ir tiesīgs veikt pārrēķinu.

7.

Izziņas 40.punkts.

Lai arī priekšlikums ir atzīmēts kā “Daļēji ņemts vērā”, tomēr joprojām pamatoti uzskatām, ka šāds regulējums ir kļūdainis pēc būtības. Saskaņā ar EM norādi par “nelikumīgu valsts atbalstu” tiek atzīts atbalsts ko komersants ir saņēmis, pārkāpjot Eiropas Savienības valsts atbalsta piešķiršanas nosacījumus (t.i., par šādu pārkāpumu ir uzskatāma koģenerācijas stacijas kopējo kapitālieguldījumu iekšējā peļņas norma, kas atbalsta perioda beigās pārsniedz ar Eiropas Komisiju saskaņoto 9% līmeni). Šajā saistībā paskaidrojam, ka iekšējās peļņas normas ierobežojums atrodas Latvijas nacionālajos tiesību aktos. Turklāt šim ierobežojumam piešķir atpakaļejošu spēku. Atkārtoti aicinām precizēt Projektu, nosakot, ka šajā situācijā Birojs pieņem lēmumu par nepamatoti, nevis nelikumīgi saņemtā valsts atbalsta saņemšanu, jo komersants aprakstītajā situācijā nav veicis nekādas nelikumīgas darbības un nav neko pārkāpis.

8.

Izziņas 41.punkts.

Ņemot vērā, ka izteiktais iebildums nav ņemts vērā, uzturam iepriekš izteikto iebildumu.

Atkārtoti norādām, ka aprēķinos nav ņemta vērā valsts atbalsta saskarsme un ietekme uz komersanta uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) aprēķiniem tajos gados, kad tika saņemts valsts atbalsts. Ja UIN netiks ņemts vērā, tas var novest pie strīdus situācijām ar valsti, kad runa ies par atgūstamo valsts atbalstu, jo, iespējamas, valsts prasīs atpakaļ atbalstu, no kura kā no peļņas komersants jau bija maksājis UIN.

9.

Izziņas 42.punkts.

Eiropas Komisija ar savu 2017.gada 24.aprīļa lēmumu par valsts atbalstu SA.43140 ir saskaņojusi Latvijas valsts atbalsta mehānismu, kas balstījās uz noteiktajiem normatīvajiem aktiem. Minētajā lēmumā ir noteikts, ka pēc 2017. gada, ja subsidētās elektroenerģijas nodoklis nebūs pietiekams, lai novērstu pārmērīgas kompensācijas risku, cena, ko maksā par elektroenerģiju, tiks samazināti, lai noteiktu IRR maksimālo robežu 9 % apmērā (lēmuma 75.apsvērumš).

Mēs joprojām uzskatām, ka oficiāli Eiropas Komisija nav devusi atbalstu piemērot iekšējās peļņas normas ierobežojumu ar atpakaļejošu spēku. Ņemot vērā, ka EM jau ir uzsākusi komunikāciju ar Eiropas komisiju, mūsuprāt, ir nepieciešamas Projektā iestrādāt normu, saskaņā ar kuru Projekta noteikumi stāsies spēkā, kad ar Eiropas komisiju tiks saskaņots, ka subsidētās elektroenerģijas nodoklis nebija pietiekams pārkompensācijas riska novēršanai, kā arī tiks saskaņota IRR maksimālā robežas 9 % piemērošana ar atpakaļejošu spēku visam atbalsta periodam, nevis periodam pēc 2017.gada.

10.

Papildus norādām, ka 14.12.20 vēstulē tika sniegti priekšlikumi par Biroja lēmumiem, kuri nav tikuši ņemti vērā.

10.1

Atkārtoti vēršama uzmanību, ka Projektā ir paredzētas tiesības Birojam pieņemt virkni elektroenerģijas ražotājiem nelabvēlīgus lēmumus. Taču Noteikumos (atšķirībā no MK noteikumiem Nr.221) nav ietverta norma par lēmumu apstrīdēšanas iespējamību.

Šis uzraudzības process, ko veic Birojs saskaņā ar grozāmajiem noteikumiem Nr.561, ir sarežģīts un ar būtiskām finansiālām sekām strīdus gadījumā.

Tāpēc, lai izvairītos no subjektīvas interpretācijas vai Biroja pieņemtais lēmums ir tikai tā saucamais starplēmums, vai tomēr administratīvais akts, Projektā ir skaidri jāparedz, ka visi Biroja pieņemtie lēmumi ir administratīvie akti, kurus var apstrīdēt EM.

10.2.

Projekta 8.punktā (Noteikumu 25.² punkts) noteikts, ka komersantam ir jāpierāda, ka koģenerācijas stacijā saražotās elektroenerģijas izlietošana tiek nodrošināta atbilstoši Noteikumu 25. punktā noteiktajam nosacījumam. Minētā norma ir jāprecizē ievērojot Administratīvā procesa likumā noteiktos principus. Proti, atbilstoši Noteikumu normām komersants iesniedz dokumentāciju, paskaidrojumus un jebkādu citu rakstveida dokumentus, savukārt Biroja pienākumus ir pierādīt, ka komersants ir pieļāvis pārkāpumu.

10.3.

Projekta 8.punktā (Noteikumu 25.² 1.un 25.² 2.) nav noteikti termiņi, kādos Birojam ir jāpieņem attiecīgi lēmumi. Ņemot vērā, ka Biroja lēmumi var radīt būtiskus zaudējumus komersantam attiecīgi tiesību normām ir jāsaturs precīzi procesuāli termiņi.

10.4.

Aicinām veikt precizējumus Projekta 16.punktā (Noteikumu 47.4.apakšpunkts) vārdus “var ietekmēt” aizstājot ar vārdu “ietekmē”, t.i., normatīvā akta normā ir maksimāli jāizslēdz subjektivitāte Biroja lēmumu pieņemšanā. Elektrostacijas darbībā praksē objektīvi var rasties dažāda veida tehniskas situācijas, kuras būtiski vai nebūtiski ietekmē izmaksājamā atbalsta apmēru, savukārt pieņēmums par potenciālu neatbilstību objektīvi var nesakrist ar faktisko situāciju.

Ņemot vērā iepriekšminēto, atkārtoti aicinām EM veidojot normatīvo regulējumu atbilstoši ETL noteiktajam deleģējumam, nodrošināt, ka normas ir skaidras un precīzas, kā arī tiek nodrošināt samērīguma un tiesiskās palāvības princips, vienlaikus ievērojot ar EK saskaņotā valsts atbalsta mehānisma mērķus.

Ar cieņu,

Andis Jacino

Biedrības “Intelligent Environment” valdes loceklis